

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

**ПРАВИЛНИК
О ОРГАНИЗАЦИЈИ И КОРИШЋЕЊУ ВАЗДУШНОГ
ПРОСТОРА У ЈЕДИНСТВЕНОМ ЕВРОПСКОМ НЕБУ
ПОГЛАВЉЕ I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

(Подручје примјене и циљ)

- (1) У складу са предметом и циљем Правилника о успостављању оквира за стварање Јединственог европског неба ("Службени гласник БиХ", број 40/20) овај правилник се односи на организацију и коришћење ваздушног простора у Јединственом европском небу.
- (2) Циљ овог правилника је да подржи концепт постепеног интегрисања оперативног ваздушног простора у контексту заједничке саобраћајне политике и да успостави заједничке поступке за пројектовање, планирање и управљање ваздушним простором којим се обезбјеђује ефикасно и безбједно управљање ваздушним саобраћајем.
- (3) Коришћење ваздушног простора подржава рад пружалаца услуга у ваздушној пловидби, као складне и досљедне цјелине у складу са Правилником о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23).
- (4) Овај правилник се примјењује на ваздушни простор у оквиру области информисања у лету FIR Сарајево (Flight Information region - FIR) унутар којег је Босна и Херцеговина надлежна за пружање услуга у ваздушном саобраћају, а у складу са Правилником о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23).
- (5) Област информисања у лету FIR Сарајево може се простирати и изван ваздушног простора Босне и Херцеговине до граница утврђених међународним споразумима.
- (6) Област информисања у лету, која је обухваћена ваздушним простором на који се овај правилник примјењује, објављује се у Зборнику ваздухопловних информација - AIP (Aeronautical Information Publication - AIP) Босне и Херцеговине.
- (7) Овим правилником преузимају се одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 551/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. године о организацији и коришћењу ваздушног простора у Јединственом европском небу и одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 1070/2009 Европског парламента и Савјета од 21. октобра 2009. године о измјени уредби (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 како би се унаприједила ефикасност и одрживости европског ваздухопловног система.
- (8) Навођење одредаба уредби из става (7) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне тековине Европске уније у законодавство Босне и Херцеговине.

**ПОГЛАВЉЕ II. ОРГАНИЗАЦИЈА ВАЗДУШНОГ
ПРОСТОРА**

Члан 2.

(Горња област информисања у лету)

- (1) У складу са предметом и циљем Правилника о успостављању оквира за стварање Јединственог европског неба ("Службени гласник БиХ", број 40/20), Босна и Херцеговина тежи успостављању јединствене Европске горње области информисања у лету – EUIR (European Upper Flight Information Region – EUIR), а на основу аранжмана за стварање Јединственог европског неба.
- (2) У складу са чланом 6. Правилника о пружању услуга у ваздушној пловидби у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 84/23) успостављање EUIR не утиче на право надлежних органа и институција Босне и Херцеговине да одреде пружаоце услуга у ваздушном саобраћају за ваздушни простор под надлежношћу Босне и Херцеговине.
- (3) Босна и Херцеговина задржава своје одговорности у односу на Међународну организацију цивилног ваздухопловства (у даљем тексту: ICAO) у оквиру географских граница горњих области информисања у лету - UIR (Upper Flight Information Region - UIR) и области информисања у лету (FIR) које јој је ICAO повјерио на дан ступања на снагу овог правилника.

Члан 3.

(Ваздухопловне информације у електронском облику)

Правилником о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем ("Службени гласник БиХ", број 10/23) утврђени су процеси, одговорности и начин објављивања ваздухопловних информација.

Члан 4.

(Правила летења и класификација ваздушног простора)

Наредбом о успостављању заједничких правила летења и оперативних одредаба у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби ("Службени гласник БиХ", број 58/23) успостављају се:

- а) заједничка правила ваздушног саобраћаја и оперативне одредбе из области правила летења које се заснивају на ICAO стандардима и препорученој пракси,
- б) усклађена примјена ICAO класификације ваздушног простора уз одговарајућа прилагођавања, како би се обезбиједило несметано пружање безбједних и ефикасних услуга у ваздушном саобраћају у оквиру Јединственог европског неба.

Члан 5.

(Управљање мрежом и пројектовање мреже)

- (1) Функције управљања мрежом ваздушног саобраћаја (Air Traffic Management – ATM network functions) омогућавају оптимално коришћење ваздушног простора и обезбјеђују да корисници ваздушног простора могу да користе путање по свом избору, уз максимално омогућен приступ ваздушном простору и услугама у ваздушној пловидби.
- (2) Функције управљања из става (1) овог члана усмјерене су на подршку иницијативама, како на нивоу Босне и Херцеговине, тако и на нивоу функционалних блокова ваздушног простора, и спроводе се на начин којим се поштује принцип одвајања регулаторних од оперативних задатака.

- (3) Постизање циљева из ст. (1) и (2) овог члана утврђено је Правилником о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем ("Службени гласник БиХ", број 10/23).
- (4) Аспекти пројектовања ваздушног простора, осим оних који су обухваћени правилником из става (3) овог члана, рјешавају се на нивоу Босне и Херцеговине или на нивоу функционалних блокова ваздушног простора. Овај процес пројектовања узима у обзир захтјеве и сложеност саобраћаја, безбједност ваздушне пловидбе, заштиту животне средине, цивилно-војну сарадњу и укључује пуно консултовање одговарајућих корисника ваздушног простора или одговарајућих група које представљају кориснике ваздушног простора и војне органе.
- (5) Захтјеви за управљање протоком ваздушног саобраћаја утврђени су Правилником о управљању протоком ваздушног саобраћаја ("Службени гласник БиХ", број 20/19).
- (6) Босна и Херцеговина може повјерити Европској организацији за безбједност ваздушне пловидбе (у даљем тексту: EUROCONTROL) или другом непристрасном и компетентном тијелу управљање протоком ваздушног саобраћаја, уз одговарајуће аранжмане о надзору у складу са Правилником о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем ("Службени гласник БиХ", број 10/23).

ПОГЛАВЉЕ III. ФЛЕКСИБИЛНО КОРИШЋЕЊЕ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА У ОКВИРУ ЈЕДИНСТВЕНОГ ЕВРОПСКОГ НЕБА

Члан 6.

(Флексибилно коришћење ваздушног простора)

Узимајући у обзир организацију војних аспеката који су у надлежности Босне и Херцеговине, надлежни органи и институције Босне и Херцеговине обезбјеђују досљедну примјену концепта флексибилног коришћења ваздушног простора у оквиру Јединственог европског неба на начин како је описао ИКАО и израдио EUROCONTROL да би се олакшало управљање ваздушним простором и ваздушним саобраћајем у контексту заједничке политике саобраћаја.

Члан 7.

(Привремено суспендовање)

У случајевима када примјена члана 6. овог правилника није могућа због значајних оперативних потешкоћа, надлежни органи и институције Босне и Херцеговине могу привремено суспендовати примјену концепта флексибилног коришћења ваздушног простора у оквиру Јединственог европског неба, под условом да о томе, без одгађања, обавијесте Агенцију Европске уније за безбједност ваздушне пловидбе (у даљем тексту: EASA) и друге државе које примјењују EASA прописе.

ПОГЛАВЉЕ IV. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 8.

(Непримјениве одредбе)

- (1) Непримјениве одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 551/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. године о организацији и коришћењу ваздушног простора у Јединственом европском небу и одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 1070/2009 Европског парламента и Савјета од 21. октобра 2009. године о измјени уредби

(ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 како би се унаприједила ефикасност и одрживости европског ваздухопловног система наведене су у Анексу овог правилника.

- (2) Одредбе из става (1) овог члана примјењују се након завршетка првог прелазног периода док Босна и Херцеговина не испуни све услове одређене у члану 2. став (1) Протокола II ЕСАА споразума.

Члан 9.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о организацији и коришћењу ваздушног простора у Јединственом европском небу ("Службени гласник БиХ", број 45/10).

Члан 10.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-892-7/23

18. децембра 2023. године

Бања Лука

Генерални директор

Чедомир Шушњар, с. р.

АНЕКС НЕПРИМЈЕНИВЕ ОДРЕДБЕ

Члан 3а

Ваздухопловне информације у електронском облику

- Не утичући на право држава чланица да објављују ваздухопловне информације, као и на начин њиховог објављивања, Комисија, радећи у сарадњи са EUROCONTROL-ом, обезбјеђује доступност ваздухопловних информација високог квалитета у електронском формату, њихово приказивање на усаглашен начин тако да задовољавају захтјеве свих битних корисника у погледу квалитета и ажурности података.
- У сврхе става 1, Комисија:
 - обезбјеђује развој инфраструктуре ваздухопловног информисања на нивоу Заједнице у виду електронског интегрисаног брифинг портала са неограниченим приступом заинтересованим странама. Наведена инфраструктура треба да обезбједи приступ подацима и ажурирање података као што су, између осталог, ваздухопловне информације, информације из аеродромских бироа (ARO), метеоролошке информације и информације о управљању протоком саобраћаја;
 - подржава модернизацију и усклађивање пружања ваздухопловних информација у најширем смислу, у уској сарадњи са EUROCONTROL-ом и ИКАО-ом.
- Комисија усваја детаљна правила за спровођење овог члана, у складу са регулаторним поступком наведеним у члану 5(3) Оквирне уредбе.

Члан 6.

Управљање мрежом и пројектовање мреже

- Комисија може проширити листу функција из става 2. овог члана након одговарајућих консултација са заинтересованим странама из области ваздухопловства. Ове мјере, намијењене измјени несутинских елемената ове уредбе путем допуне исте, усвајају се у складу са регулаторним поступком наведеним у члану 5(4) Оквирне уредбе.

4. Детаљна правила за спровођење мјера наведених у овом члану, осим оних наведених у ст. 6. до 9, усвајају се у складу са регулаторним поступком наведеним у члану 5(3)

Оквирне уредбе. Ова правила за спровођење нарочито обухватају:

- (a) координацију и хармонизацију процеса и поступака како би се унаприједила ефикасност управљања ваздухопловним фреквенцијама укључујући развој принципа и критеријума;
- (b) централизовану координацију са циљем благовременог уочавања проблема и рјешавања захтјева за фреквенцијама у обиму додијељеном европском општем ваздушном саобраћају како би се обезбиједила подршка пројектовању и коришћењу европске ваздухопловне мреже;
- (c) додатне функције управљања мрежом дефинисане у АТМ Главном плану;
- (d) детаљне аранжмане за заједничко доношење одлука држава чланица, пружалаца услуга у ваздушној пловидби и функција управљања мрежом ваздушног саобраћаја везаних за послове наведене у ставу 2. овог члана;
- (e) аранжмане за консултовање битних заинтересованих страна у процесу доношења одлука, како на националном, тако и на европском нивоу; и
- (f) у оквиру радио спектра за општи ваздушни саобраћај, који је додијелила Међународна унија за телекомуникације (International Telecommunication Union), подјелу задужења и одговорности између функције управљања мрежом ваздушног саобраћаја и националних руководиоца фреквенција, обезбјеђујући да националне функције управљања фреквенцијама наставе да обављају оне послове у вези са фреквенцијама који немају утицаја на мрежу. У случајевима који имају утицаја на мрежу, национални руководиоци фреквенција сарађују са одговорнима за функцију управљања мрежом ваздушног саобраћаја, како би се оптимизовало коришћење фреквенција.

Члан 7.

Флексибилно коришћење ваздушног простора

2. Државе чланице, у контексту заједничке саобраћајне политике, редовно достављају Комисији годишње извјештаје о примјени концепта флексибилног коришћења ваздушног простора у ваздушном простору који је у њиховој надлежности.
3. Када, након подношења извјештаја од стране држава чланица, постане неопходно оснаживање и усаглашавање примјене концепта флексибилног коришћења ваздушног простора у оквиру Јединственог европског неба, усвајају се правила за спровођење у контексту заједничке саобраћајне политике, у складу са поступком наведеним у члану 8. Оквирне уредбе.

Члан 8.

Привремено суспендовање

2. Након увођења привременог суспендовања, може се извршити прилагођавање правила за спровођење усвојених сходно члану 7(3) ове уредбе за ваздушни простор у надлежности државе(а) чланице(а) која је у питању, у складу са поступком наведеним у члану 8. Оквирне уредбе.

Члан 10.

Провјера

1. У контексту периодичне провјере из члана 12(2) Оквирне уредбе, Комисија мора да заврши студију о условима будуће примјене концепата који су наведени у чл. 3, 5. и 6. на доњи ваздушни простор.